

КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ЗДІСНЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ В СТОЛИЦЯХ КРАЇН ЄВРОПИ

Кулик Тетяна Олександрівна, викладач кафедри загально-правових дисциплін навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, професор, професор кафедри загально-правових дисциплін навчально-наукового інституту права та психології "Національної академії внутрішніх справ" *Олійник А.Ю.*

Питання про правову природу органів місцевого самоврядування, а особливо про їх відмінність від органів державної, в першу чергу виконавчої влади, було та продовжує бути актуальним і в сучасній Україні. Так само, як науковці, які розробляють цю проблему на теоретичному рівні не можуть прийти до єдиної думки, так і законодавець в питаннях регулювання діяльності відповідних органів далекий від розробки найбільш ефективної моделі. Тому саме проблема раціонального розподілу повноважень між органами місцевого самоврядування та місцевими державними адміністраціями, пошук шляхів для розробки порядку їх ефективної співпраці, і запобігання дуалізму при здійсненні муніципального управління є актуальним на сьогоднішній завданням, що стоїть в першу чергу перед законодавцем.

На нашу думку для розробки та впровадження ефективної моделі механізму органів публічної влади в столиці України доцільним буде аналіз аналогічного досвіду в Європейських державах, що і є метою нашого дослідження. Завданнями є здійснення аналізу доктринальних та нормативних джерел організації здійснення публічної влади в столицях Європейських країн, порівняння зарубіжного досвіду з київськими реаліями.

Що стосується питань організації здійснення публічної влади в столицях Європейських країн, то законодавством враховані особливості та передбачені окремі організаційно-структурні вимоги до них.

У більшості країн сучасного світу особливе положення займають столиці держав або столичні округи, тобто столиці з околицями. Дуже часто повноваження столичного муніципалітету обмежені порівняно з іншими місцевими представницькими округами, що наприклад, одразу ж кидається в очі при знайомстві з ситуацією у Вашингтоні.

Такі обмеження означають більший контроль за столичним муніципалітетом з боку центральної державної влади. У ряді країн метою таких обмежень є зменшення ролі населення столиці у подіях, котрі можуть відбутися під час протистояння угруповань. Тому, то на думку, Калашникова В.М., нашим політикам слід придивитися уважніше до прикладів столиць найбільших держав світу, Сполучених Штатів та Індії, оскільки, муніципалітети великих міст, Вашингтона і Делі значно обмежені у своїх повноваженнях порівняно з іншими містами, щоб не допустити соціальних і політичних заворушень небезперечних для всієї держави. [1; с. 146]

Однією з останніх особливостей, здійснення місцевого управління у Лондоні стало обрання мера Великого Лондону у 2000 році. Його обрали строком на чотири роки і надали йому такі права, які в значному ступені перевищують права колишньої столичної ради. Справа в тому, що така реформа міського самоврядування викликала жорсткий опір населення столиці Англії. У травні 1998 року було проведено референдум, за результатами якого в Лондоні 2000 року слід було заснувати єдиний представницький орган - Збори Великого Лондона. З погляду лондонців, тільки так можна забезпечити однакове вирішення стратегічних завдань місцевого самоврядування столиці, до яких віднесено удосконалення системи соціального забезпечення й транспортної системи. [1; с. 211]

Що стосується мера, то в його віданні перебувають такі питання організації життя мегаполіса: управління міським транспортом, територіальне планування, економічний розвиток, охорона навколишнього середовища, командування муніципальною поліцією, управління розвитком культури,

розвиток служби місії пожежної охорони управління розвитком спорту і допомога засобом масової інформації. [1; с. 212]

Отже, Велика Британія у своїй столиці здійснила заходи щодо децентралізації влади, всі основи повноваження стосовно реалізації функцій місцевого самоврядування були передані меру Великого Лондона.

Певні особливості адміністративного устрою мають і ряд Німецьких міст, зокрема Берлін, Бремен і Гамбург.

Берлін в адміністративному відношенні ділиться на райони, які користуються самоврядуванням, але не мають права громад. Інакше кажучи, вони не приймають власний статут і не мають фінансової самостійності. Бремен складається із двох громад, Бремен і Бременхафен, оскільки він водночас є землею й об'єднанням громад. Гамбург одночасно є землею та громадою, яка до того ж підрозділяється на міські райони. [1; с. 227]

Що стосується громад, та відповідно до законодавств ФРН, вони є корпораціями публічного права, що володіють правом самоврядування в місцевих справах. Сфера публічної діяльності цих корпорацій визначена земельними законами і може охоплювати в основному питання комунального господарства. Земельні конституції віднесли до компетенції громад наступні питання управління общинним майном і комунальними підприємствами, функціонування місцевого транспорту й організації дорожнього будівництва, надання комунальних послуг, діяльність місцевої поліції й пожежної охорони, ат інше. [1; с. 228-229]

Можна зробити висновки, що мешканці столиці Німеччини, мають певні обмеження, щодо здійснення свого права на місцеве самоврядування порівняно з іншими містами.

Згідно із законом Франції № 82-1169 від 31.12.1982 року, який встановлює особливий статус трьох найбільших французьких міст Парижа, Ліона та Марселя, в останніх існує два рівні самоврядування - рівень комуни та рівень міського району (або групи районів). На чолі кожного із цих рівнів стоїть власний мер та власна рада. На комунальному рівні цими містами керують муніципальні ради та мери. В порівнянні з іншими містами країни, частина повноважень мерів статусних міст, передачі радам та мерам міських районів. Стосовно муніципальних рад, у Парижі назва «муніципальна» - відсутня, оскільки його рада є одночасно генеральною радою департаменту Сени, межі якого збігаються з межами міста. [3; с. 84-85]

В окрему політико - адміністративну категорію законодавці Італії виділили деякі великі міста (мегаполіси) - Рим, Мілан, Турін, Флоренцію, Геную, Венецію, Болонью, Неаполь і Барі. До їхнього відання, поряд із провінційними функціями віднесене також пряме управління службами економічного розвитку, містобудування й соціальної сфери. [1; с. 274]

Отже, можна зробити висновки, що для великих міст, зокрема і столиць країн Європи, на конституційному та законодавчому рівні передбачено особливості організації державного управління та форми реалізації громадянами їх права на місцеве самоврядування. Конституція України ст. 133 говорить, що місто Київ має спеціальний статус, який визначається законами України. Ст. 140 закріплює право громадян України на місцеве самоврядування та також говорить про особливість статусу міст Києва та Севастополя. Київ як столиця України налічує за офіційними даними станом на 1 серпня 2010 року 2782016 осіб населення; в Києві знаходяться найвищі органи державної влади України, Київ як столиця є в певному сенсі обличчям України на світовій арені. Це найголовніші причини надання місту особливого статусу і організації управління на місцевому рівні має здійснюватися із їх врахуванням.

Список використаних джерел:

1. Калашников В.М. Організаційно-правові заходи місцевого управління і самоврядування в зарубіжних країнах: Монографія. - Д.: «Іороти», 2009. - С.387.
2. Конституція України від 28.06.1996 року № 254к/96-ВР // Урядовий кур'єр, 1996, 07, 13.07.96 № 129-130.
3. Місцеве самоврядування. Кн. 2 Організація роботи міського голови / За загальною редакцією А.О. Чермериса. - Львів: Ліга - Прос, 2004. - 1104 с.